

ÅRSBERETNING 2021 ØHAVSMUSEET

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	Side 3
MUSEETS GRUNDLAG OG RAMMER MV.	Side 5
NØGLETAL	Side 8
FORMIDLING OG SALG	Side 11
KULTURARV – SAMLINGSANSVAR, RÅDGIVNING OG ARKÆOLOGI	Side 19
LOKALER OG AREALER	Side 23
FORSKNING	Side 24
STØRRE UDVIKLINGSPROJEKTER	Side 27
LEDELSESMÆSSIGE MÅLSÆTNINGER	Side 33

FORORD

Omtrent samtidig med, at Øhavsmuseet åbnede på Faaborg Havn med besøgscenter, geoparkcenter og udstillinger, udkom Søren Ulrik Thomsens erindringsessay ”Store Kongensgade 23”. I essayet påstår Thomsen, at vi mennesker har et tidspunkt og et sted i vores liv, der på sin vis bliver vores omdrejningspunkt, som ’alt før’ peger hen imod, og ’alt siden’ refererer tilbage til. Måske bliver 2021 og åbningen af det egentlige Øhavsmuseum vores fremtidige referencepunkt? Det har i hvert fald været en åbning og en realisering, vi har arbejdet frem mod de seneste 10 år, og resultatet har langt overgået vores forventninger.

Det nye museum åbnede i juni 2021 og fik en flyvende start i dets første sæson med cirka 16.000 gæster i besøgscentret og 10.000 inde i udstillingen *Mærk dig selv*. Udstillingen omhandler menneskers forhold til naturen – set i et både historisk og nutidigt perspektiv. I alt besøgte knapt 40.000 gæster vores museer og aktiviteter i det fri, hvilket er tæt på en fordobling af besøgstallet i forhold til de foregående år. Derudover blev vores indtægter fra gæster næsten firedoblet, hvilket har gjort os langt mere økonomisk bæredygtige.

Dermed blev 2021 rekordernes år med det bedste resultat nogensinde, målt på både indtægter fra gæster og et besøgstal, hvis lige ikke er set siden starten af 1990’erne. Man kan måske lidt højstemt sige, at de flotte bevillinger fra Nordea-fonden (9,9 mio. kr.) og fra Kulturministeriet (13 mio. kr.) har løftet os ind i en ny tid og en ny liga. Dette solide udgangspunkt giver os derfor al mulig grund til at forvente, at 2021 repræsenterer starten på en ny ’normal’ for vores museumsorganisation.

I løbet af året har vi iværksat flere nye formidlingstiltag i det fri. Det gælder bl.a. første del af projekt *trædesten*, der er permanente formidlingstilbud i naturen. Som en del af aktiviteten skal gæsten på bedste bæredygtige vis selv skabe den energi, der frembringer lytteposternes fortællinger om eksempelvis mammutterne i Svanninge Bakker eller vandets veje ved Kaleko Mølle. Endnu en ny aktivitet er tilbuddet om sejlads i glaskanoer, der på linje med vores snorkelture især appellerer til børnefamilier og grupper. Her sørger vores uddannede guider for både instruktion, understyr og formidling på turen.

I 2022 kan vi føje flere *trædesten* til aktivitetslisten, takket være Nordea-fondens bevilling i 2020. Derudover har vi en forventning om, at vores Klub Ø, som er Fyns nye fællesskab for særligt natur- og kulturinteresserede, for alvor kommer i gang, efter lanceringen blev ramt af gentagne nedlukninger under coronaen.

Arresten fik en *make-over* allerede i 2020, og i 2021 har vi igangsat et forløb, der skal føre til fondsansøgninger med fokus på udvikling af husets udstillinger hen over de kommende år og meget gerne inkludere en ny indgang direkte fra torvet. Arrestens sæsonresultat var absolut tilfredsstillende, men tallene afspejler naturligvis, at museet var corona-nedlukket frem til slutningen af april.

I slutningen af året fik Kaleko Mølle som nævnt sin egen *trædesten*, der indeholder både vandbane, lytteposter og 2 vaskeægte børnevandrerruter, der går fra møllen til hhv. Sundet og det nye Øhavsmuseum på havnen.

I februar besluttede Faaborg-Midtfyn Kommune at give afslag på Museumsforeningens ansøgning om forhøjelse af vedligeholdelsestilskuddet til de to fredede ejendomme Kaleko Mølle og Den gamle Gaard, som foreningen ejer. Foreningen havde foranlediget en udregning af det såkaldte ’forfald pr. år’, hvilket var baggrunden for ansøgningen. Politikerne opfordrede foreningen til at finde en anden løsning på vedligeholdelsen af Den gamle Gaard i erkendelse af, at det årlige tilskud til foreningens ejendomme reelt alene rakte til vedligehold af Kaleko Mølle. Da den er Danmarks ældst fungerende vandmølle, blev den

derfor prioriteret fremfor 1700-tals ejendommen i Holkegade. Efter et noget uskønt forløb endte processen ganske godt i den forstand, at foreningen konstituerede sig med en ny bestyrelse, der har sat sig for at søge at videreføre Den gamle Gaard som et frivilligt drevet museum og i øvrigt ønsker et godt samarbejde med Øhavsmuseet - en bestræbelse, vi til fulde deler. Derfor blev sæsonen 2021 den sidste, hvor Den gamle Gaard var åben for gæster i Øhavsmuseets regi. I 2022 overtages det fulde ansvar for Den gamle Gaard af foreningen, der vil forhandle en ny aftale med kommunen på plads. Kaleko Mølle overdrages til Øhavsmuseet sammen med vedligeholdelsestilskuddet.

Året 2021 har også budt på stor arkæologisk aktivitet, fortrinsvis i Sdr. Nærå/Årslev, i Nr. Lyndelse og i Ringe Nord. Af samme årsag har museet kunnet fastholde tre arkæologer ud over de faste museumsinspektører og i en kort periode i efteråret yderligere to arkæologer.

I efteråret foreslog Faaborg-Midtfyn Kommune at udvikle en ny form for samarbejde med Øhavsmuseet, udmøntet i en partnerskabsaftale. Den træder i kraft i 2022 og gælder den kommunale valgperiode ud. Formålet fra kommunens side er at "signalere en anerkendelse af Øhavsmuseet som en attraktiv og ligeværdig partner i udviklingen af Faaborg og egn" (citat fra aftalen). Aftalen beskriver de strategiske områder, hvor der er fælles målsætninger: turisme, identitet og branding, den regionale Geopark, fællesskaber omkring et sundt og aktivt liv samt udvikling af samspillet mellem museet og væsentlige private aktører i kommunen, der ligeledes beskæftiger sig med brug af naturen og relationen mellem mennesker og natur.

Museet er desuden blevet fremhævet som rollemodel for andre nationale aktører inden for området natur og kulturhistorie, hvilket har resulteret i alt fra seminarer på museet og oplæg for andre kolleger i museumsverdenen til forskellige nye tillidshverv.

Således står Øhavsmuseet ved årsskiftet 2021/2022 på et stærkt fundament, som vi glæder os til at føje nye byggesten til i de kommende år.

Faaborg, marts 2022

Peter Thor Andersen

Direktør for Øhavsmuseet

MUSEETS GRUNDLAG OG RAMMER MV.

Bestyrelsens sammensætning og møder

Ifølge Øhavsmuseet Faaborgs vedtægter er bestyrelsen den øverste myndighed (selveje). Fra og med 2018 er bestyrelsen udvidet, så den består af såvel de fem med stemmeret som associerede og endelig en medarbejderrepræsentant, der hele tiden har været med. Museets leder er sekretær.

Kommunalpolitikerne Anne-Merete Mikkelsen (A) og Søren Hansen (B) har været udpeget af Faaborg-Midtfyn Kommune for perioden 2018-2021 (den kommunale valgperiode). Anne-Merete har af bestyrelsen været valgt som næstformand. Jakob Holm, der indtil kommunalvalget 2017 var udpeget af Faaborg-Midtfyn Kommune, er bestyrelsesudpeget medlem 2018-2021 og valgt til formandsposten af bestyrelsen. Professor emeritus Johannes Nørregaard Frandsen er af rektor for SDU udpeget til bestyrelsen for perioden 2019-2022. Direktør Claus Eskildsen, KAMI i Faaborg er bestyrelsesudpeget medlem. Lektor Lone Søderkvist Kristensen, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning ved Københavns Universitet, er associeret medlem 2018-2021. Den sidste plads som associeret har stået tom i 2021.

Museumsinspektør Poul Baltzer Heide er medarbejdervalgt medlem af bestyrelsen.

I 2021 var der i lighed med de foregående år planlagt fire bestyrelsesmøder: to i første halvår og to i andet halvår. Det fjerde møde, i december, blev dog udskudt til 2. februar 2022 grundet COVID-restriktioner. To møder blev holdt online. Den nye tradition fra 2018, hvor faste medarbejdere og bestyrelse tager på en årlig inspirationstur, måtte aflyses i 2020, men i 2021 var der en tur til Museum Silkeborg inklusive monumentet på Grathe Hede og Blicheregnens Museum. I 2018 gik turen til Vadehavscentret og Tårnborgh i Ribe. I 2019 til Tøndermarsken.

Bestyrelsens arbejde er ulønnet.

Strategisk grundlag

Øhavsmuseet Faaborg er et af Danmarks nyeste museer i sin nuværende form. Det opstod 1. oktober 2015 som en selvejende institution efter opdeling af fusionsmuseet Øhavsmuseet, der blev drevet af Langeland og Faaborg-Midtfyn kommuner som en fælleskommunal virksomhed.

Ved stiftelsen formulerede museet denne mission for sit virke:

Øhavsmuseet Faaborg sikrer kulturarven i sit ansvarsområde, skaber ny viden, formidling og læring og inspirerer samfundet og medborgerne til at se kulturarv og historisk indsigt som en ressource. Museet fokuserer særligt på istidslandskabets dannelse og landskabets kulturhistorie inklusive de mange levne, monumenter og bygningsmiljøer, samt kulturarven knyttet til købstadshistorie og byens rets- og afstraffelseshistorie med afsæt i Faaborgs velbevarede historiske bymiljø og byens ting- og arresthus.

Museet formulerede samtidig følgende vision:

Øhavsmuseet Faaborg vil udvikle sig til en markant institution, der lokalt samler og giver stolthed og samtidig er kendt nationalt og internationalt for spændende forskning samt nyskabende, let tilgængelig og synlig vidensformidling, der årligt gør en forskel for mange mennesker i udstillinger, på ture og digitalt.

Museet arbejder i det daglige ud fra følgende værdier:

Nyskabende – vi gør ikke noget bare af vane eller for at kopiere andre. Vi vil vække opsigt ved at gøre tingene på en uventet måde.

Ambitiøse – Øhavsmuseet Faaborg er tre gange så stort som Faaborg Kulturhistoriske Museer før kommunalreformen, og vi mener ikke, at det er urealistisk, at Fyn og Danmark holder øje med, hvad vi foretager os fagligt og formidlingsmæssigt. Vi vil gerne sætte standarder for at drive museum (uden for storbyerne). Vi skal ikke være et udkantsmuseum.

Brobyggere – vi vil gerne have nogle helt andre i tale (målgrupper) end normalt for museer, og vi vil gerne tænke tværfagligt indadtil.

I 2022 vil museet opdatere sit strategiske grundlag

Strategier for perioden 2020-2022

Bestyrelsen vedtog på sit bestyrelsesmøde den 4. december 2019 treårige strategier (2020-2022) for alle grene af sin virksomhed. Baggrunden for at vælge de tre år var, at museet i samme periode modtager en ekstraordinær bevilling på finansloven (i alt 13 mio. kr.) til realisering af nyt museum på Faaborg Havn og i landskabet. Den bevilling og det projekt prægede hele museet. I øvrigt bygger museet videre på en grundlæggende strategi, der blev formuleret tilbage i starten af 2010'erne. De strategiske indsatser skal dermed ses som på én gang ambitiøse og samtidig realistiske mål for de tre år, hvor museet har ekstraordinært mange opgaver at løse og brug for at prioritere ressourcerne skarpt.

I 2021 har museet arbejdet ud fra en specificeret handleplan for 2021, som samtidig var omsat i personlige handleplaner for alle medarbejdere, opdelt i perioder (kvartaler). Dermed søger museets ledelse at sikre et overblik over opgaver og rammer.

Museets organisering

Fra og med september 2020 består museet af to afdelinger: *Kulturarv* samt *Formidling og Salg*. I september 2021 vedtog bestyrelsen, efter indstilling, at lægge alle øvrige opgaver ind under disse to afdelinger. Dvs. drift af lokaler og arealer (her ligger udstillingsstederne Øhavsmuseet og Arresten samt formidling i det fri under Formidling og Salg, mens banegården og Kaleko Mølle ligger under Kulturarv). Udviklingsenheden blev nedlagt igen, da det nye museum er åbnet i juni 2021. Fremover vil større projekter blive løst med en projektorganisation frem for at være forankret i en fast udviklingsenhed.

Kulturarv omfatter forskning, rådgivning af myndigheder og private, arkæologiske undersøgelser (kap. 8), samlingsvaretagelse (indsamling, registrering og bevaring), bevaring af Kaleko Mølle samt drift af Faaborg Byhistoriske Arkiv.

Formidling og Salg omfatter kommunikation, markedsføring og salg, museumsbutikker og café, udstillinger, events, undervisning, grupper og udlejning.

Slots- og Kulturstyrelsens sammenfatning i indledningen til kvalitetsvurdering 2020

Det er Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering, at Øhavsmuseet Faaborgs opgavevaretagelse er tilfredsstillende.

Museet har fulgt tilfredsstillende op på en række forhold, der blev påpeget ved kvalitetsvurderingen i 2013. Der er dog fortsat forhold, som museet arbejder med og som kræver prioriteringer i museets fortsatte udvikling.

Der er udarbejdet en overordnet vision og mission for museet, der er udfoldet i strategier inden for alle områder af museets virksomhed for den kommende treårige periode.

Større udviklingsprojekter er igangsat og der er sket et både kvalitativt og kvantitativt løft i museets forskning og formidling. Museet mangler dog fortsat at løfte forskning inden for nyere tid.

Museet indgår fortsat i og bidrager aktivt til samarbejdet om varetagelse af den arkæologiske virksomhed i regi af Arkæologi Sydfyn – om end der er behov for justering med henblik på øget sammenhæng og kvalitetssikring.

Museet har fortsat bevaringsrelaterede udfordringer mht. opbevaring af museets samling.

Museet arbejder med konsolidering og implementering af organisationsændringer efter fissionen af det tidligere Øhavsmuseet i 2015 og der er foretaget organisatoriske tilpasninger. Økonomien er ved at blive konsolideret, men er endnu sårbar. Der er sat gang i store udviklingsprojekter, herunder realisering af et helt nyt landskabsmuseum på Faaborg havn, hvor museet har skaffet betydelige eksterne samt ekstraordinære statslige og kommunale midler.

NØGLETAL

Museets indtægtskilder

Post	2021	2020	2019	2018	2017
Faaborg-Midtfyn	3.778.762	3.823.231	4.154.810	4.079.550	3.575.530
Kulturstyrelsen (stat)	6.312.613	4.494.675	1.317.486	1.327.569	1.298.130
Fonde mv.	2.781.038	3.532.944	408.000	743.500	121.239
Arkæologiske opgaver	4.897.840	5.583.921	10.376.779	3.693.684	2.650.050
Entré og salg	1.276.836	487.370	455.663	370.939	341.730
Egne indtægter i øvrigt	1.355.053	1.410.433	1.447.093	1.854.548	1.103.821
	20.402.142	19.332.574	18.159.830	12.069.790	9.438.649
FMK andel indtægter	19 %	20 %	23 %	34 %	38 %
Offentlige tilskud andel	49 %	43 %	30 %	45 %	52 %

Det fremgår af tabellen, at museets offentlige tilskud bliver fordoblet eller mere af andre indtægter.

Medarbejdere

Post	2021	2020	2019	2018	2017
Faglige årsværk	12	11	12	8	8
Alle årsværk	14	16	18	12	11
Ansatte i "hoveder"	29	25	41	30	24

Det fremgår, at andelen af medarbejdere, der beskæftiger sig med fagligt arbejde (forskning, formidling, fagligt udviklingsarbejde, samlinger, rådgivning og udgravning) er meget stor på museet.

Ud over de lønnede medarbejdere er der cirka 30 frivillige, der samlet anslås at udføre et årsværk (Kaleko Mølle, Arkivet, bistand med arkæologiske fund).

Undervisning

Post	2021	2020	2019	2018	2017
Alle børn/unge Øhavsmuseet	250				
Alle børn/unge Arresten	384	246	999	1.406	1.310
Alle børn/unge i det fri	366	718	1.283	724	333
Alle børn/unge i øvrigt	38	30	119	0	138

Det fremgår, at Arresten har haft langt færre skoleelever. Det skyldes, at der ikke længere er tilbud i regi af Kulturel Rygsæk i Arresten. Dette obligatoriske tilbud for alle folke- og friskoleelever i kommunen (6-700 elever årligt) er afløst af et tilbud i det fri til og med 2021 (ved Finstrup kirkeruin). Desuden har COVID medført færre skoleklasser i skuldæsonen (forår og efterår), hvor der til dels har været tvangslukket.

Besøgstal og åbningstimer

Post	2021	2020	2019	2018	2017
Alle Øhavsmuseet på Faaborg Havn	16.399				
Børn	5.084				
Entréindtægt	475.711				
Alle Arresten *	7.759	9.728	8.580	8.004	7.892
Børn	2.692	3.239	3.476	3.452	3.363
Entréindtægt	356.703	267.548	239.865	198.520	188.942
Alle i det fri	3.919	2.429	3.304	2.653	1.576
Børn	419	879	1.489	1.067	370
Entréindtægt	104.641	63.248	58.332	42.430	41.278
Alle Faaborg Havn**	-	2.267	919	1.279	2.039
Børn	-	567	0	200	462
Alle Den gl. Gaard	933	1.411	2.490	4.692	3.519
Børn	147	329	361	914	720
Alle Kaleko	9.931	6.831	2.884	3.738	3.612
Børn	3.000	1.831	578	553	743
Arkivet	150	146	378	300	289
Formidling andre	180	326	4.712	674	175
Alle gæster	39.271	23.138	23.267	21.340	19.102
Børn	11.342	6.860	7.263	6.186	5.673
Åbningstimer	2.218	1.470	2.167	2.121	2.110
Al entré	1.019.235	367.284	334.845	248.650	245.695

Arresten: Grundet COVID19 var Arresten lukket frem til slutningen af april. Derfor de lave besøgstal

Faaborg Havn: Indtil 2019 var der udstillinger i den gamle banegård. I 2019 var der formidling i kulturhuset Helios og arrangementer i Frølageret, der i 2020 fik en åben foyer med introduktion til det kommende museum og Geoparken i perioden juli-september. Bygningen åbnede som Øhavsmuseets etape 1 i 2021.

Medlemskaber og formaliserede samarbejder

Øhavsmuseet Faaborg indgår sammen med Svendborg Museum, Langelands Museum og Østfyns Museer i arkæologienheden "Arkæologi Sydlyn", der er rammen om det bygherreakæologiske arbejde, samt andre opgaver på projektbasis. Enheden ledes rent juridisk af Øhavsmuseet Faaborg.

Øhavsmuseet Faaborg har for minimum tre år frem forpligtet sig til at blive betjent af Bevaringscenter Fyn, som Langelands Museum driver. I dette samarbejde indgår desuden de tre andre arkæologiske museer og de to museer på Ærø. Museet varslede i efteråret 2020 en nedjustering af timetallet (halvering), gældende fra og med 2024. Det skyldes en behovsvurdering kombineret med behovet for at skære basisudgifter til. Reelt set er timetallet 2020-2023 også 50 %, da et fælles projekt, som er initieret af bevaringscentret og bl.a. omfatter udstillinger, hvert år lægger beslag på halvdelen af timerne.

Rent driftsmæssigt har museet som selvejende institution en driftsoverenskomst med Faaborg-Midtfyn Kommune. Den giver museet en række ydelser knyttet til økonomisystemer, fakturering og personaleadministration. Museet har også en aftale fra 2010 med Museumsforeningen i Faaborg, der ejer Holkegade og Kaleko Mølle, vedr. brugen af Den gamle Gaard, møllen mv. Denne aftale vil ophøre i 2022.

Museet er medlem af Organisationen Danske Museer, Fynske Attraktioner, Destination Fyn, Museumsforum Syddanmark, Kulturarv Fyn, Museumstjenesten, Historisk Samfund Fyn, Sammenslutningen af Lokalarkiver, Sammenslutningen af Lokalarkiver på Fyn, Faaborg-Midtfyn Arkivsamvirke, Sammenslutningen af Danske Småøer, Museernes Udgravningsdata, Foreningen af Fagarkæologer, Politihistorisk Selskab, Fængselshistorisk Selskab, Landsforeningen til Bevaringen af Film, Dansk Møllerforening, BYFO, By og Land Faaborg, Sydfynske Veteranjernbanes forening, Fynsk Erhverv, Vores Faaborg og Egn, Mmex (nedlagt i 2021), Cisterciensernetværk, landskabsarkæologisk netværk, Mesolitisk og Neolitisk Netværk, Middelalderarkæologisk Metodenetværk.

Tillidshverv

Tissel Lund-Jacobsen er formand for kulturmiljørådet under Kulturarv Fyn. Bestyrelsesmedlem i SLA Fyn.

Poul Baltzer Heide er medlem af brugerrådet for Naturstyrelsen Fyn.

Peter Thor Andersen er (fra 2022) medlem af Slots- og Kulturstyrelsens Museumsråd, medlem af "Tænketank" til udvikling af Organisationen Danske Museer (fra 2022), medlem af bestyrelsen for Geopark Det Sydfynske Øhav, advisory board for Destination Fyn, Aftagerpanelet på SDU (institut for Historie og oldtidskundskab), suppleant i Vores Faaborg og Egn (turisme, erhverv, handelsstandsforening) samt næstformand for Ryslinge Høj- og Efterskole.

FORMIDLING OG SALG

FORMIDLING OG SALG

Indledning

En begivenhed i 2021 overskyggede alt andet, og det var naturligvis åbningen af det nye Øhavsmuseum. Flere års arbejde med udvikling af udstilling, indretning af Mødestedet og åbning af ny museumsbutik kunne endelig forløses. Det var herefter fantastisk at opleve, hvordan medier, lokale og turister tog imod museet. Kronen på værket var naturligvis, at vi nåede over årets målsætning for gæstetal på det nye museum, da hele 16.399 gæster kiggede forbi.

På de interne linjer var 2021 året, hvor medarbejdere den første del af året fokuserede på udvikling, og opbygning – for dernæst at gå til en ny virkelighed, hvor den daglige drift og dialog med gæster kom i fokus. Flere værter blev koblet på afdelingen og kodeordet for efteråret har været at omsætte alle de erfaringer, som det har givet at åbne et nyt hus. Meget læring er hentet i mødet med gæsten, men også mange teknologier giver mulighed for at sikre en masse data fra brugere, som styrker os i løbende i det videre arbejde med at sikre gæstetilfredshed, læring og formidling.

Ekstern kommunikation

I 2021 var hovedfokus lancering af det nye museum overfor målgruppen af både lokale og turister. Særligt den digitale indsats var styrende, og det skabte et resultat på 1.75 mio. visninger, hvilket museet kan være godt tilfreds med.

Via data fra den Nationale Brugeranalyse kan vi se, at hovedvægten af museet gæster kom grundet anbefaling fra venner/familie eller efter omtale på sociale medier og besøg på museets site. Ser vi til sammenligning på Arresten, så er andelen der kommer grundet omtale på sociale medier eller site af langt mindre betydning, hvilket bekræfter at den digitale kampagne for Øhavsmuseet har vækket interesse.

For at styrke kommunikationen yderligere var 2021 også året, hvor Øhavsmuseet blev medlem i foreningen De Fynske Attraktioner. Foreningen har som hovedformål at sikre distribution af brochurer rundt i landet, hvilket er væsentligt da mange turister forsat søger inspiration til ferieoplevelser via den klassiske papirbrochure. De Fynske Attraktioner giver også adgang til en unik sparring med andre attraktioner.

I 2020 lancerede Øhavsmuseet det digitale univers ASLAKR – et univers for dem, der vil gå i dybden med bl.a. arkæologi. Også i 2021 var gruppen rum for gode opslag og en fin dialog.

Omtale i vækst

I 2021 fortsatte Øhavsmuseet tidligere års vækst i medieomtale. Hele 547 omtaler blev det til, og under dette tal lægger mere omtale i nationalt tv og nationale aviser. Eksempelvis tonede Øhavsmuseet frem på forsiden af et tillæg i Børsen kort for museets åbning, og i foråret nåede museet hele 2 indslag i DR

Nyhedernes aftenflade og en ikke mindre end 2 timers radioudsendelse på P2. Med andre ord viser årets resultat at rejsen med at skabe et nationalt relevant museum, begynder at bære frugt.

Website og sociale medier

Museet oplevede en pæn stigning i antal følgere på Facebook, hvor museets profiler rundede 3.810 følgere (mod 2600 i 2020), mens antallet af følgere på Instagram har ligget nogenlunde stabilt omkring de 1500.

Udviklingen på de sociale medier går ganske stærkt i disse år, og det har været interessant at følge, hvordan udviklingen fra at digital kommunikation foregår på få kanaler, hvor Øhavsmuseet er afsender til, at vi i højere og højere grad kun kan monitorere det samlede kommunikationsbillede, da Øhavsmuseet løbende nævnes på flere og flere platforme, anmeldes forskellige steder o. lign. Det gør det mere kompliceret at fastholde et billede af, hvorvidt vi performer digitalt. For at styrke os i relation til dette, blev bureauet MedieTrader koblet på, i udgangen af året, for at udvikle vores brug af bl.a. Google Analytics.

Arresten

I 2021 støttede det grafiske løft, som Arresten fik i 2019 forsat. Grundet den store opgave med at lancere det nye museum på havnen, blev der ikke igangsat de store indsatser i Arresten. Mod årets udgang nedsatte vi en projektgruppe, der skal arbejde på en større renovering af både udstillingsarealer samt billetsalg og butik, hvor ambitionen er i 2022 at tage den første dialog med fonde om støtte til at løfte Arresten til et nyt niveau.

Undervisning

Øhavsmuseets undervisning har de seneste år været relateret til museets satsninger i Arresten og i det fri. Perioden, hvor der kunne gennemføres undervisning, har været begrænset pga. nedlukningen i foråret. På Øhavsmuseet tilbød vi som sådan ikke undervisningsforløb, men flere klasser besøgte udstillingen og benyttede hæftet "Mester i Vildmarken" som materiale i den forbindelse.

Kulturel Rygsæk ved Finstrup kirkeruin

2021 var året, hvor Kulturel Rygsæk for 3. år i træk inviterede kommunens elever fra fri- og folkeskoler til Finstrup kirkeruin, tæt ved Holstenshuus. Tilbuddet blev lanceret i 2019 og tanken var at forsætte til og med 2021. Øhavsmuseet forsætter dog med en række forløb ind i 2022. I alt 366 elever gennemgik undervisningsforløbet ved Finstrup, og succesen kom i hus, takket være det faktum, at forløbet, modsat mange andre, ikke fik behov for aflysninger pga. corona-restriktioner.

Som et led i bevillingen fra Nordea-fonden "Landskab i Fællesskab" begyndte museet i 2021 at udvikle tilbud i det fri, der er særligt målrettet de yngste elever. Dette sker i tæt samarbejde med Faaborg-Midtfyn Kommune under projektet "Den kulturelle rygsæk".

Projekter

Museet gennemførte i 2020 to undervisningsprojekter: Et forløb med Kulturel Rygsæk, der er et obligatorisk tilbud til alle børn og unge i kommunen og har flere partnere. Dertil forløbet Geo Bio Science Center Syd, ledet af eksterne aktører og med refusion af museets tidsforbrug. Projekterne gennemgås nedenfor.

Navn	Kulturel Rygsæk ved Finstrup: "Kan man måle hellighed?"
Beskrivelse	Med dette projekt har vi skabt et forløb, der ligger op ad museets satsning på kulturhistorie i landskabet. Forløbet henvender sig til 7 – 9 klasse, og det inddrager historie, kristendom og matematik. Undervisningen foregår ved Finstrup kirkeruin og varer 2,5 timer. Målet er at give eleverne en forståelse for, hvordan den materielle kultur kan analyseres og dermed give viden om den sammengænge, som den pågældende kilde indgår i. Der arbejdes med Finstrup kirkeruin som et eksempel på materiel kultur. Med udgangspunkt i dette eksempel skal eleverne lære at arbejde med en kilde, der adskiller sig væsentligt fra f.eks. billeder, tekst og lyd.
Effekt	Projektet giver en meget store berøringsflade med mange unge mennesker, da folkeskoler og friskoler ikke skal melde sig til, men pr. definition deltage, da forløbet er del af Faaborg Midtjylland Kommunes "Den kulturelle rygsæk". Forløbet tilbyder også til andre skoler og lejrskoler udenfor Faaborg-Midtjylland Kommune. Dette sker dog mod betaling.
Tid & ressourcer	Projektet blev udviklet af museumsinspektørerne Mette Broch Jakobsen og Poul Baltzer Heide. I 2021 er forløbet gennemført for 366 elever.

Navn	Geo Bio Science Center Syd
Beskrivelse	Museet deltager som partner i det flerårige samarbejde GeoBio Science Center Syd, der er etableret mellem Faaborg Gymnasium, Syddansk Universitet og Faaborg-Midtjylland Kommune. Projektet er oprindeligt støttet af Region Syd og har haft elever fra hele Danmark. Museets rolle har været at udvikle og varetage undervisning inden for fagområderne historie og geografi, konkret med afsæt i Svanninge Bakker og Bjerge. Projektet åbnede for undervisning i foråret 2018, og museet har siden da afholdt en lang række undervisningsforløb både i det fri og på SDU's feltstation i Svanninge Bakker. I forbindelse med projektet har museet desuden udviklet en række undervisningsmaterialer på skrift og film. I sommeren 2020 fik projektet tildelt en stor bevilling fra Novo Nordisk Fonden, således at tilbuddet kan løbe i yderligere tre år. Museet deltager på samme måde som tidligere. I 2021 har antallet af klasser også været præget af coronasituationen i en negativ retning. Til gengæld har der været luft til udvikling, og museet har samarbejdet med projektets lærere om at afsøge mulighederne i bl.a. glaskanoerne.

Effekt	Projektet har for museets vedkommende løftet flere formål, idet det dels har givet rammer (refusion) til udvikling af undervisningsforløb, herunder afprøvning på 'rigtige' klasser; dels har medvirket til opbygning af blivende materialer (kompendium og film/kort) og sikret flere elever til undervisningen i det fri.
Tid & ressourcer	Forløbet foregik i Svanninge Bakker, hvor 107 elever deltog, og Tissel Lund-Jacobsen, Nina Boutrup og Poul Baltzer Heide forestod fundervisningen. Poul Baltzer Heide har stået for udviklingen af undervisningsmaterialer og administration af projektet.

Udstillinger, særaktiviteter og publikationer

Åbningen af det nye museum på Faaborg Havn var det helt store projekt, som trak på alle medskabsressourcer i 2021. Derudover blev der produceret publikationen *Stavn* og også opsat en mindre udstilling på museet i Den Gamle Gaard.

Udstillinger

Udstillingen "Mærk dig selv", der er den første særudstilling på det nye Øhavsmuseum, var det altoverskyggende udstillingsprojekt i 2021. I tæt samarbejde med udstillingsdesignerne fra firmaet Torden & Lynild, og med fondstøtte fra Finansloven fik vi skabt en udstilling, som på mange måder rykker ved forestillingen om, hvad et kulturhistorisk museum er for en størrelse. "Mærk selv Selv" sætter fokus på, at vi mennesker kommer af naturen, og at vi til alle tider har været påvirket af den. Vores ambition er at gøre mennesket klogere på sig selv, og på den påvirkning naturen har. Det er ligeledes ønsket, at gæster forstår, at det er godt for sindet at bruge naturen mere. På den vis tager vi en agenda op, som har meget fokus i vores tid, og som skaber værdi for mange mennesker – både dem med interesse for historie, men egentlig også for mange, der ønsker gode oplevelser.

I Den Gamle Gaard modtog museet den anden særudstilling, udarbejdet af de seks museer, som benytter konserveringsværkstedet i Rudkøbing. Den fælles overskrift på udstillingen var "Frosset i tid".

Året blev rundet af med en corona-venlig udendørs aktivitet ved Kaleko Mølle. Tv-serien Nissebanden, der i sin tid blev optaget ved den gamle vandmølle, blev som atter genudsendt af DR, og mange små og store nissefans besøgte Kaleko Mølle i december måned.

Publikationen *Stavn*

I november lancerede museet årets *Stavn*, der er en samling af artikler fra lokalarkiverne omkring Faaborg og omegn. Efterspørgslen efter *Stavn*, betyder at oplaget bør hæves i 2022, hvilket er utroligt glædeligt da det viser en tendens i retning af at interessen for lokalhistorie er tiltagende.

Særaktiviteter og ture

I 2021 kunne museet i perioder afvikle diverse aktiviteter uden hensyntagen til corona, men det var forsat mærkbart, at mange ikke tilmeldte sig til arrangementer og at vi ofte måtte aflyse, rykke eller ændre planlagte aktiviteter grundet den påvirkning som corona medførte enten via restriktioner eller via folks lyst og mulighed for at deltage. Det nye Øhavsmuseum gav nye fysiske rammer, der gjorde det muligt at afvikle langt flere arrangementer, end det tidligere har været mulighed for.

Ligesom i de forgangne år bød også 2021 på flere ture ud i det fri. Især de populære snorkelture var en vigtig del af museets tilbud til gæster. Fortidsdyk, ture i glaskanoer, cykelture til vingårde og sansevandringer kom på programmet. Takket være Nordea-fondens bevilling ved projektet "Landskab i Fællesskab" blev det i 2021 muligt at købe mere udstyr og dermed give flere gæster muligheden for at opleve Øhavet gennem snorkelbriller. Via midler fra Nordea-fonden skabte Øhavsmuseet en ny unik oplevelse, hvor gæster sammen med en guide tager med ud i glaskajakker. Disse blev utroligt positivt modtaget. Som tidligere år, har museet også gennemførte guidede cykelture til vingårde. Her var interessen i 2021 ikke på niveau med tidligere år, så det er siden besluttet, at vi ikke fortsætte med denne turtype.

Projekter

Nedenfor præsenteres større projekter inden for Formidling og Salg, som har været i fokus i 2021.

Navn	Udstillingsprojektet "Mærk dig selv"
Beskrivelse	Vi ønskede at skabe en udstilling ud fra visionen om at "Vi bruger historien, naturen og psykologien til at gøre mennesket klogere på sig selv." Udstillingen er opbygget efter Øhavsmuseets formidlingsprincipper.
Effekt	<p>Produktmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At lave en udstilling på 315 m² i vores besøgscenter. • At lave en oplevelse på ca. 45-60 min. Data viser nu, at 88% af gæsterne er der 1 – 2 timer. <p>Effektmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi skal skabe en udstilling, der kan trække folk til. • Flere besøgende skal efter et besøg i udstillingen få lyst til at benytte vores aktiviteter i det fri. De skal ligeledes få lyst til at tage ud i naturen på egen hånd. <p>Den typiske gæst opholdt sig i udstillingen i godt en time og brugte derudover tid i Mødestedet, hvor der er gode muligheder for at besøge museumsbutikken, drikke kaffe eller deltage i en formidlingsaktivitet.</p> <p>I 2021 blev det nye museum besøgt af 16.399 gæster.</p> <p>Det har også været mærkbart, at vi har skabt en udstilling, der appellerer til mennesker på tværs af generationer. Hele 84% af museets gæster kommer i gæstegrupper, hvor de er 2 eller 3 generationer samlet. Det er med andre ord lykkes os at skabe en attraktion, der samler familier og vennegrupper.</p>

	Via Den Nationale Brugerundersøgelse, som de fleste museer i Danmark benytter, kan vi se, at gæstes tilfredshed på en skala på 1 – 10 ligger på 8,4. Til sammenligning er landsgennemsnittet 8,8. Det viser at meget er lykket rigtigt godt, men naturligvis ønsker vi at komme helt i top, og derfor vil det kommende år betyde små justeringer i selve udstillingsindholdet.
Tid og ressourcer	I front for udviklingen af udstillingen var projektleder Tore Vesterlund og museumsinspektør Mette Broch Jakobsen. Derudover var stort set alle museets medarbejdere involveret i tilblivelsen i højere eller mindre grad. Udstillingen er finansieret via bevilling fra Finansloven. Første åbningsdato var 18. juni.

Navn	"Mødestedet" som samlingspunkt
Beskrivelse	Selve Mødestedet er defineret som det rum, gæster ankommer til på det nye Øhavsmuseum. Det er både billetsalg, museumsbutik, pauserum, foredragssal samt rum for konferencer o. lign. Etableringen af dette rum, er beskrevet under Nordea-projektet. Derudover har det løbende været ambitionen at fylde rummet med liv, året rundt og at skabe et nyt samlingssted for både lokale og turister.
Effekt	I denne forbindelse ser vi effekt, som det antal arrangementer, der har været afholdt i "Mødestedet" i 2021 <ul style="list-style-type: none"> • Live Stream fra Øhavsmuseet under nedlukningen: I samarbejde med Fyens.dk og Det Rigtige Faaborg. • Aftenåbent i forbindelse med Kultur nat 18. juni • Debatarrangement om Als-Fyn Broen. I samarbejde med fyens.dk • Vælgermøde med fokus på Kulturpolitik • Festivalen Sydfynske Svampedage • Fællesspisning for Klub Ø • Løbende møder for lokale om alt fra udvikling af MTB-turisme, udvikling af stadepladser. • Løbende besøg af foreninger, klubber og lign, der har ønsket at høre om tilblivelsen af museet • mm.
Tid og ressourcer	Leder af Formidling og Salg Anne Høyby har været projektleder. Alt efter arrangementet omfang har flere af museets kollegaer haft forskellige roller. Omfanget er ca. 1,5 månedsværk. Aktiviteter har været finansieret via Nordea-fonden, Finansloven eller museets driftsmidler. I flere tilfælde har arrangementet været skabt i tæt samarbejde med eksterne samarbejdspartnere, der også har budt ind med ressourcer i tid og penge.

Navn	Udstillingsprojektet "Arresten etape 2"
Beskrivelse	<p>Vi ønsker at være Danmarks bedste til at sikre at mennesker forholder sig til straf, demokrati og retfærdighed, og derfor skal Arresten igennem en større istandsættelse.</p> <p>Gæsten skal opleve at møde både sine egne og andres holdninger og fordomme om straf og retfærdighed, på en spændende og underholdende måde.</p> <p>En stor styrke ved Arresten er at der ikke er en barriere i forhold til viden. Vi oplever at mange mennesker føler at det er et emne de mestrer, fordi de instinktivt har en mening om hvad der er ret og rimeligt. Det er netop også denne umiddelbare retfærdighedsfølelse vi inddrager, når vi beder borgere om at fungere som domsmænd i vores retssystem. De skal ikke vide en masse om jura, lige som den juridisk skolede dommer, men derimod komme med deres egne holdninger. Mange politikere henviser også til "den almene retsfølelse" når de arbejder med at ændre eller udarbejde love. Det er altså utrolig interessant, hvordan vi som borgere i det danske samfund forholder os til ret og straf, og derfor helt oplagt at tage som udgangspunkt for en ny permanent udstilling i en bygning der rummer arrest og byret – de steder hvor alle sager starter.</p> <p>Al formidling skabes med relation til Øhavsmuseets formidlingsprincipper.</p>
Effekt	<p>Produktmål: En ny udstilling der inkluderer nye kvadratmeter. Den samlede udstilling vil hermed nå op på ca. 600 m².</p> <p>Effektmål: En fordobling af besøgstallet til 20.000 gæster årligt.</p> <p>Ud over turister vil vi tiltrække flere skoleklasser fra hele Fyn.</p> <p>Ambitionen ved dette projekt er i 2022 at nå frem til at kunne tage dialog med fonde fra september.</p>
Tid og ressourcer	<p>Projektleder er museumsinspektør Mette Broch Jakobsen, der har nedsat en arbejdsgruppe med repræsentation af flere kollegaer.</p> <p>Omfanget er ca. 1 månedsværk i processen frem mod fondsdialogen i september.</p>

Navn	Udstillingsprojektet "Fortiden i Fremtiden"
Beskrivelse	<p>Konserveringsværkstedet i Rudkøbing tog initiativ til et samarbejde med de seks museer, som benytter værkstedet. Der er søgt midler til nyt udstyr, og det er bl.a. brugen og effekten af udstyr, som vises på særudstillingerne. Den enkelte udstilling med eget tema udlånes på skift mellem de seks museer. Temaerne er givet ud fra de genstandstyper, der konserveres.</p>

Effekt	<p>Projektet giver årlige særudstillinger, der belyser forskellige samlingsbaserede fynske emner. Derudover kaster udstillingerne lys på den bevaringsindsats, som sikrer de danske museumssamlinger. Udstillingerne henvender sig ikke mindst til lokalt interesserede.</p> <p>I 2021 blev den første udstilling set af 933 besøgende.</p>
Tid og ressourcer	<p>Projektet ledes af Langelands Museum, og i 2021 deltog museumsinspektør Nicolai Garhøj Larsen på vegne af Øhavsmuseet. Omfanget er ca. et månedsværk. Der er ikke fondsmidler til udstillingsdelen.</p> <p>De første udstillinger "Magtens Grundstof" og "Frosset i tid" blev fremvist på museet Den Gamle Gaard i henholdsvis 2021 og 2022.</p>

Navn	Udgivelsen af "Stavn"
Beskrivelse	<p>Museet har stået for udgivelsen af det fælles egnshistoriske skrift "Stavn" siden 1980'erne. Det involverer alle de arkiver og folkemindesamlinger, der var en del af den tidligere Faaborg Kommune. Efter kommunesammenlægningen har ikke alle arkiver i hele Faaborg-Midtfyn Kommune ønsket et fælles skrift.</p> <p>"Stavn" er utrolig populær, hvilket de ca. 1.200 solgte eksemplarer hvert år vidner om.</p>
Effekt	<p>Skriftet er en kanal for såvel lokalhistorikere som fagfolk, der ønsker at bringe et afgrænset emne ud til en bred målgruppe. Derudover fungerer det som netværk mellem museum og arkiver, der i sig selv er nyttigt og af betydning for rådgivningsvirksomhed (se kapitel 8 – virksomhed).</p>
Tid & ressourcer	<p>Museumsinspektør Tissel Lund-Jacobsen er ansvarlig for både redaktion og udgivelse og benytter ca. et månedsværk på opgaven. Der indgår en refusion af tid (30.000 kr.) i budgettet for udgivelsen.</p>

KULTURARV – SAMLINGSVARETAGELSE, RÅDGIVNING OG ARKÆOLOGI

Indledning

I Kulturarvsafdelingen har særligt fire ting præget 2021:

- Corona-nedlukningen i 2021
- Åbning af nyt Øhavsmuseum på havnen
- Vandskade i nyere tids magasinet på Banegårdspladsen 2
- Gennemgang af samling fra Den Gamle Gård samt nedpakning her af

Årsskiftet startede med en nedlukning, og det betød, at arbejdet i afdelingen igen foregik hjemmefra, og at møder foregik digitalt. Udvikling af afdelingen blev således også sat på standby som følge af nedlukningen og de mange arbejdsopgaver i tilknytning til åbningen af det nye Øhavsmuseum på havnen. Frem til åbningen af det nye Øhavsmuseum bidrog Kulturarvsafdelingen også med mange kræfter til at nå dette skelsættende mål. Udviklingsarbejdet i afdelingen blev først påbegyndt i løbet af efteråret, da medarbejderne først på dette tidspunkt havde tiden til dette arbejde.

I februar måned blev nyere tids magasinet på Banegårdspladsen ødelagt i forbindelse med en vandskade. Grundet et ødelagt varmeudvekslingsanlæg blev hele rummet oversprøjtet med 70 graders varmt vand blandet med lud fra fjernvarmeforsyningen. I magasinet blev den del af vores samling, som er under bearbejdning, opbevaret. Alt var således pakket med henblik på at være i transit, og dette betød, at omfanget af vandskaden blev mindsket. Dog måtte alle museumsgenstandene pakkes ud, lægges til tørring samt gennemses af konservatorerne fra Bevaringscenter Fyn. Sidst på året fik museet besked fra Top Danmark om, at vi havde fået godkendt det samlede budget vedrørende konserveringen af de vandskadede museumsgenstande. Dette kommer til at være i proces i 2022. Lokalerne blev renoveret af Faaborg-Midtfyn kommune som ejer bygningerne.

Byhistorisk arkiv har i 2021 som i 2020 været udfordret af Corona nedlukninger, og har derfor kun været åbent for publikum fra maj til midten af december. Der har været omkring 150 gæster fysisk i arkivet, mens arkivets registreringer (billeder og arkivalier) på arkiv.dk er set 112.083 gange. Der har været cirka 100 større eller mindre forespørgsler til arkivet på mail. Arkivlederen Tissel Lund-Jacobsen er redaktør for årsskriftet "Stavn" som udgives af arkiverne på Faaborg-egnen. Arkivets frivillige har deltaget i udgivelsen af "Stavn" både i form af artikler og billedredigering. Arkivets frivillige finder hver måned billeder frem til magasinet "Det Rigtige Faaborg." Derudover har arkivleder Tissel Lund-Jacobsen skrevet en artikel om fotografen Marius Mikkelsen til ugeavisen. Blandt de frivillige har arkivet sagt farvel til en enkelt og god dag til en ny frivillig.

Det arkæologiske arbejde har i 2021 bestået af seks større forundersøgelser, der alle enten ligger i Ringe eller Årslev. Af de seks blev fire indstillet til egentlig arkæologiske udgravninger, og af disse fire er tre allerede gennemført i 2021. Igen i 2021 har museet haft seks fastansatte arkæologer, hvor af tre har indtægtsdækkende stillinger. Dertil har der været hyret yderligere to feltarkæologer ind på museet, samt en indlånt kollega fra Østfyns museer. De to fastansatte arkæologer, som i 2020, var udlånt til Østfyns

Museer i forbindelse med Baltic Pipe undersøgelser har i 2021 desuden også skrevet beretninger på arkæologiske udgravninger herfra.

Igen i 2021 er der blevet afleveret mange detektorfund til museet fra områdets aktive detektorfolk. Der er primært blevet afsøgt på allerede kendte lokaliteter, hvilket er med til at give museets langt mere nuanceret kendskab til de enkelte lokaliteter. Der er desuden blevet registreret en privat samling af oldsager fra stenalderen af lokalamatør arkæolog Leif F. Rasmussen. Samlingen stammer fra Katterød Mark, og er fortsat i privat eje. Coronarestriktioner har også for arbejdet med detektorfund betydet forsinkelser og omlægning af arbejds gange, ikke mindst i forhold til sagsbehandling, da det ikke har været muligt at registrere detektorfund under perioderne med hjemmearbejde. Der er således desværre opbygget et efterslæb af ubehandlede detektorsager, særligt i lyset af at 2020 bød på en lignende situation.

Indenfor nyere tid er der blevet arbejdet videre i forhold til "Fortiden i Fremtiden" udstillingerne, hvor man er nået til udviklingen af udstillingen om tekstiler. Det har været Tissel Lund-Jacobsen, som har været tovholder på denne udstilling. Grundet manglende egnede udstillingsrum til denne udstilling vil den ikke blive udstillet i Faaborg. I Den Gamle Gård blev FIF udstillingen om træ og læder udstillet i sommersæsonen 2021.

I foråret 2021 besluttede Faaborg-Midtfyn kommune, at der fremadrettet kun vil blive ydet tilskud til et af udstillingssteder, som museet driver i regi af Faaborg Kulturhistoriske Museumsforening. Museet pegede på Kaleko Mølle, som værende den lokalitet med størst kulturhistorisk værdi. Dette har medført, at Den Gamle Gård skal tømmes for museumsgenstande. Det har betydet, at der igennem 2021 har været en samlingsrevision af samlingen som er placeret på denne adresse, samt de museumsgenstande som har været opbevaret på loftet af Holkegade 1. Efter dialog med Museumsforeningen blev det vedtaget, at de museumsgenstande som er uden proveniens, eller hvor vi ikke har viden om den lokale brug ville blive søgt udskilt som formidlings-samling. Denne samling vil Museumsforeningen have adgang til at bruge i forbindelse med de udstillinger, som de ønsker at skabe i lokalerne. I skrivende stund drejer det sig om ca. 400 museumsgenstande fra museets samling. Inden disse museumsgenstande kan udskilles til en formidlings-samling, skal de dog først tilbydes andre museer, samt godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen.

Samplingsrevisionen af Den Gamle Gårds museumsgenstande har medført fuld implementering af alle funktioner i SARA. Dertil er ældre kassationssager inkl. Glassamlingen som er blevet overdraget til Holmegård Glasværks samling blevet opdateret og overført til det såkaldte "Eksterne Katalog". Der er blevet oprettet 34 nye sager i SARA. Flere er dog indleveret for en del år siden. Siden 1970'erne har Marineforeningen haft deponeret en række genstande i museets varetægt. Disse bliver efter ønske fra Marineforeningen tilbageført i deres varetægt i løbet af 2022.

Museets har fortsat magasiner på fire adresser: Bryggergården i Mellemgade; loftet i Den Gamle Gård i Holkegade 1, kælderen under rådhuset i Faaborg samt to nærmagasiner i administrationsbygningen på Banegårdspladsen. Dertil står der en række større museumsgenstande opbevaret hos Just Justesen i Faaborg.

Rådgivning, kap 8.

Nyere tid: 1833 byggesager; 3 lokalplaner; 4 forespørgsler; 7 digesager; 3 besigtigelser, 3 ad hoc rådgivning FMK, 2 ad hoc rådgivning private, 3 høringsvar.

Arkæologi: 2253 byggesager; 51 lokalplaner; 82 landzonesager; 42 dispensationssager; 7 skovrejsningssager; 11 forespørgsler; 15 øvrige henvendelser.

Både indenfor nyere tid og arkæologi er der et fortsat godt samarbejde mellem museet og myndigheder.

Udgravninger og beretninger 2021

- ØHM 1115 Jylland-Fyn kabel: Beretning for rekognoscering og tracéundersøgelse langs strækningen for Energinets Jylland-Fyn kabel. Beretning afsluttet.
- ØHM 1300 Haagerup Råstof etape 2: Arkæologisk forundersøgelse med fund af kultplads fra yngre bronzealder/ældre jernalder. Beretning afsluttet.
- ØHM 1333 Elleshøj: Forskningsudgravningen af detektorplads nord for Korinth. Der er blevet foretaget en sonderende forundersøgelse på lokaliteten. Beretning afventer.
- ØHM 1376 Ålingsro I N: Beretning for arkæologisk undersøgelse af kultplads fra yngre bronzealder/ældre jernalder. Beretning afsluttet; naturvidenskab afventer.
- ØHM 1386 Sdr. Nærå vejforløb: Forundersøgelse syd for Sdr. Nærå ved ny bydel. Fund af bebyggelse som blev indstillet til egentlig udgravning ØHM 1545 Sommerfuglen III. Beretning afsluttet.
- ØHM 1395 Sommerfuglen I: Beretning for arkæologisk udgravning syd for Vindinge å i Årslev. Ved udgravningen blev der fundet en gravhøj fra ældre bronzealder samt bebyggelse fra bondestenalderen og frem. Beretning og naturvidenskab afventer.
- ØHM 1396 Sommerfuglen II: Beretning for arkæologisk udgravning syd for Vindinge å i Årslev. Ved udgravningen blev der fundet en større bebyggelse fra yngre romersk jernalder og frem, samt en gravplads fra samme periode. Beretning og naturvidenskab er ikke afsluttet.
- ØHM 1436 Birkelund, etape 3: Udgravning af middelalderligt gårdanlæg i udkanten af Årslev. Gården har ligget i den oprindelige middelalderlige landsby af Årslev, hvor den også følger det oprindelige vejforløb gennem byen. Beretning afsluttet og naturvidenskab afventer.
- ØHM 1436, etape 4: Produktionsområde knyttet til den middelalderlige gård fra ØHM 1436 Birkelund etape 3. Beretning afsluttet og naturvidenskab er ikke afsluttet.
- ØHM 1482 Bybjerggard Vest: Arkæologisk udgravning af jernalder og middelalderbebyggelse. Begge dele kan knyttes sammen med tidligere års store udgravninger i området, hvor begge tidsperioder er fundet. Beretning afsluttet; afventer naturvidenskab.
- ØHM 1487 Bøgehøj: Arkæologisk udgravning af kultplads fra bronzealderen. Lokaliteten består udelukkende af kogestensgruber. Beretningen er afsluttet; afventer naturvidenskab.
- ØHM 1491 Birkelund, etape 5: Arkæologisk udgravning af produktionsområde, som er beliggende i tilknytning til de øvrige Birkelund udgravninger i den vestlige del af Årslev. Beretningen er afsluttet; naturvidenskab afventer
- ØHM 1493 Albanivej Syd: Arkæologisk forundersøgelse med fund af en bebyggelse fra bronzealderen. Indstillet til egentlig udgravning ØHM 1544 Altona. Beretning afsluttet.
- ØHM 1502 Bramstrup VNV: Arkæologisk udgravning af mindre areal med produktionsområde fra ældre jernalder. Undersøgelsen har været en del af Baltic Pipe projektet. Beretningen er afsluttet.
- ØHM 1505 Aavej, Ryslinge: Forundersøgelse uden væsentlige jordfaste fortidsminder. Beretning afsluttet.
- ØHM 1537 Gestelevvej: Forundersøgelse uden væsentlige jordfaste fortidsminder. Beretninger afsluttet.
- ØHM 1544 Altona: Arkæologisk undersøgelse med fund af bebyggelse bronzealder/ældre jernalder. Beretning afventer; naturvidenskab afventer
- ØHM 1545 Sommerfuglen III: Arkæologisk undersøgelse af bebyggelse fra yngre jernalder. Bebyggelsen ligger i tilknytning til de øvrige udgravninger i området. Beretning afsluttet; naturvidenskab afventer.

- ØHM 1550 Skovgaarden: I forbindelse med en overvågning i den centrale del af Rynkeby blev en middelalderbebyggelse fundet og udgravet i forlængelse heraf. Beretning og naturvidenskab afventer.
- ØHM 1555 Rynkeby NV II: Arkæologisk forundersøgelse i Ringe/Rynkebys nordlige udkant. Fund af bebyggelse romersk jernalder. Indstillet til udgravning ØHM 1570 Kildegaard Vest. Beretning afsluttet.
- ØHM 1558 Bøgedal II. Arkæologisk forundersøgelse med fund af bebyggelse fra ældre jernalder i Ringes vestlige udkant. Indstillet til udgravning ØHM 1611 Bøgedal II. Udgraves i eftersommeren 2022.
- ØHM 1570 Kildegaard Vest: Arkæologisk udgravning af bebyggelse fra ældre jernalder, som ligger i relation til de store bebyggelser i Rynkeby. Beretning og naturvidenskab afventer.

LOKALER & AREALER

Året 2021 startede meget dramatisk med en omfattende vandskade i Faaborgs gamle banegård, hvor museet har kontorer, værksteder og magasin (depot) til museumsgenstande. Grundet de usikre forhold omkring magasinet i Bryggergården, var der bl.a. unikke tekstiler fra Lyø i banegården. Årsagen var en læk på varmeveksleren, der sidder i skunken hen over magasinet. Vi kunne først benytte lokalerne helt som før i maj måned. Held i uheld var personalet i en del af vinter/forår tvunget til hjemmearbejde grundet Corona. Sidst på året blev der udbetalt erstatning, derfor konservatorarbejdet først kunne igangsættes i 2022.

Det nye museum og besøgscenter på havnen (Havnegade 3) blev overdraget i december 2020 og drives i henhold til en driftsoverenskomst mellem museet som bruger og kommunen som ejer. Indtil åbning af museet i uge 24 (16.-18. juni) var der en række opgaver knyttet til indretning, indgåelse af aftaler mv. Museets server er flyttet fra Banegårdspladsen til det nye museum i forlængelsen af vandskaden.

Efter vandskaden og i forbindelse med opstart af sæsonen 2020 blev der indgået en aftale med Faaborg Rengøring omkring rengøring af museets udstillingssteder samt museets grønne områder i Den Gamle Gård og Kaleko Mølle.

På Kaleko Mølle har vedligeholdet af haven således været varetaget af Faaborg Rengøring, samt vores frivillige Søren Lindekilde, som passer den lille køkkenhave. Igen i 2021 har det været foretaget mindre reparationer af stråtag og det sædvanlige vedligehold af møllehjul ved snedker- og tømrermester Christoffer Palle. Gartner Søren Greve har renholdt stensætning ved mølledam og bækken efter møllehjulene for ukrudt og grøde. I forbindelse med Nordea-projektet "Landskab i Fællesskab"/Trædesten er der blevet udlagt flis og opsat en vandbane, lytteposter samt skilte på Kaleko Mølle.

I Arresten har der været arbejdet på en renovation af vinduerne i celleafsnittet, da disse har været meget svære at lukke op og i, og har dermed skabt enten voldsom varme i udstillingerne eller stærk kulde. Dette arbejde er endnu ikke afsluttet, og varetages af Faaborg-Midtfyn kommune. I efteråret blevet netværket udskiftet.

FORSKNING

Forskningen i 2021 har kørt på nedsat kraft grundet de mange arbejdsopgaver knyttet til åbningen af det nye Øhavsmuseum, hvor museets ansatte med forskningsforpligtelse har været dybt involveret. På trods af dette er der arbejdet videre med igangværende undersøgelser ligesom der er igangsat nye projekter (der dog udspringer af de igangværende). Der er ydermere publiceret to fagfællebedømte artikler.

Projekter inden for forskning

Navn	Fiskerup – uddannelsesgravning i Brahetrolleborgs klosterlandskab
Beskrivelse og formål	<p>I maj og juni 2021 gennemførte Aarhus Universitet og Øhavsmuseet en undersøgelse af tomten efter og landskabet omkring gården Fiskerup, en del af enestegårdsgodset under først Holme Kloster, senere Brahetrolleborg.</p> <p>Undersøgelsen gennemførtes som en uddannelsesgravning for 3. års-studerende fra arkæologi på Aarhus Universitet, under ledelse af lektor Mette Svart Kristiansen og museumsinspektør Poul Baltzer Heide. Undersøgelsen blev gennemført på baggrund af samarbejde med Brahetrolleborg gods.</p> <p>Gården nævnes første gang i 1498, og nedbrænder i 1807. Det er vores hypotese at gården indgik i klosterets struktur af grangier (ladegårde), og undersøgelsen er første skridt i retning af at dokumentere denne struktur.</p> <p>Undersøgelsen havde tre hovedspørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Hvor lå gården helt præcis?2. Hvor tidligt har der været aktivitet på stedet?3. Hvad var ressourcegrundlaget for gården?
Effekt	<p>Det lykkedes at identificere gårdens præcise beliggenhed igennem omfattende fund af såvel konstruktioner som gulvlag. De ældste fund i anlæggene stammer fra 1100-tallet, og det er dermed muligt at vise at der på stedet har været en kontinuert bebyggelse fra dette tidspunkt og frem til gårdens brand. Vi undersøgte det omkringliggende landskab og fandt udstrakte marksystemer, som indikerer at gården formentlig har udnyttet en lille lomme af agerland i det ellers våde terræn. Det har ikke været muligt at svare på om gården ydermere har udnyttet ressourcer som fiskeri eller myremalm.</p> <p>Undersøgelsen er allerede fremlagt i STAVN 2021, og publiceres i en fagfællebedømt artikel så snart resultaterne er færdigundersøgt.</p>
Tid & ressourcer	PBH, TLJ og AGR har tilsammen brugt ca. 90 timer på projektet.

Navn	Skovene omkring Brahetrolleborg
Beskrivelse og formål	<p>På Sydfyn ligger nogle særlige skove, nemlig dem der beklæder de fynske alper. Disse skove er nogle af landets bedst producerende. Men hvor kommer skovene egentlig fra, og hvor gamle er de?</p> <p>Skovene omkring Brahetrolleborg slot beskrives både lokalt og nationalt som noget særligt. I november 2018 blev Svanninge Bjerge, som tidligere tilhørte godset Brahetrolleborg, udpeget i den nationale naturkanon, sammen med de tilstødende Svanninge Bakker. Skovene beskrives som ældgamle, næsten som om de altid har været her. Men er det faktisk sådan det forholder sig?</p> <p>I denne artikel vil vi undersøge skovene omkring Brahetrolleborg gods, det tidligere Holme Kloster, i et landskabshistorisk perspektiv, for at få en bedre forståelse af den menneskeskabtes skovs opståen og udvikling.</p> <p>Projektet ligger inden for rammen af BROR, og afrundes med en dansk peer reviewed artikel.</p> <p>Forskningsspørgsmål:</p> <p>Hvor gamle er skovene omkring Brahetrolleborg?</p> <p>Er der forskel på organisation og økonomi for de enheder der ligger "i skoven" syd og øst for godset og landsbyerne på sletten nord og vest for?</p>
Effekt	Vi opnår ny, veldokumenteret viden om tematikken. Vi opnår desuden en bedre forståelse af projektområdets forhold i perioden mellem 1500 og 1800. Ydermere sker der et mærkbart bidrag til BROR-projekterne op imod dennes kronologiske afgrænsning i år 1800.
Tid & ressourcer	Museumsinspektørerne Tissel Lund-Jacobsen og Poul Baltzer Heide bruger tilsammen ca. 15 uger på projektet.

Krav til forskning på arkæologiske museer eller museumsenheder

Det kan oplyses, at for arkæologiske museer er der fastlagt indholds krav til forskningen. I løbet af fem år skal et arkæologisk museum (eller et samarbejde mellem arkæologiske museer som i vores tilfælde) producere:

- 1 monografi eller ph.d.-afhandling
- 2-3 internationale, fagfællebedømte artikler
- 5 danske fagfællebedømte artikler

Der er ikke tilsvarende krav for nyere tid (historisk tid 1660 og frem— eller forskning ud fra anden faglighed end arkæologi).

Fagfælle bedømte publikationer

Garhøj Larsen, N. og Heide, P.B. 2021. Wealth and Wetlands: Two Millenia of Landscape History in and around Haagerup, on the Island of Funen, Denmark. *Landscapes*, 21:1, 2-25.

Svart Kristiansen, M., P.B. Heide, C.J.S. Frederiksen og C.M.B. Jensen (2021) 'Den historiske landsby i tid og rum – Et pilotprojekt i Hågerup' i Svart Kristiansen, M. og L.C. Bentsen (red.) *Landbebyggelsens struktur – Middelalderens rurale Danmark*. Jysk Arkæologisk Selskab, 89-98.

Faglige konferencer, seminarer og større netværksmøder

Anne Garhøj Rosenberg: EAA 2021 i Kiel (online).

Poul Baltzer Heide: Kultur-, naturhistorisk og kunsthistorisk orienteringsmøde 2021 (oplæg: Fiskerup).
MIRUDA 2021 (poster: Øhavet i middelalderen).

Tissel Lund-Jacobsen: Kultur-, naturhistorisk og kunsthistorisk orienteringsmøde 2021 (oplæg: Fiskerup).

Nicolai Garhøj Larsen: Kultur-, naturhistorisk og kunsthistorisk orienteringsmøde 2021 (oplæg: Elleshøj).

Josephine I. S. Pedersen: MIRUDA 2021; Jernalderseminar Orden og Kaos v. VejleMuseerne.

Nina Boutrup: MIRUDA 2021; Jernalderseminar Orden og Kaos v. VejleMuseerne.

Trine Dørup Knudsen: MIRUDA 2021; Jernalderseminar Orden og Kaos v. VejleMuseerne.

STØRRE UDVIKLINGSPROJEKTER

I perioden 2020 til 2022 gennemfører museet projektet "Landskab i Fællesskab", der støttes med 9,9 mio. Kr. Af Nordea-fonden. En række af museets fagfolk (inspektører) er involveret som projektledere mv. Stort set alle delprojekter er kommet i gang, og fremdriften er tilfredsstillende; især i betragtning af de udfordringer, COVID-19 har givet. Særligt indsatsen med at opbygge en lokal klub, Klub Ø, og etableringen af partnerskaber med lokale virksomheder og foreninger har lidt under de mange og lange perioder med nedlukning. Projektet skal ses i sammenhæng med åbningen af Øhavsmuseet på havnen og udstillingen "Mærk dig Selv", som finansieres af finanslovsmidler. Fonden støtter en spektakulær landskabsmodel (som vi kalder en tidsmaskine) i det nye museum, og den støtter inventar mv. Til den del af museet, som vi kalder "Mødestedet", hvor gæster (gratis) kan se Geoparkformidling og få appetitvækkere på tilbud udenfor. Med andre ord er der tale om en samlet ambitiøs udviklingsperiode, hvor finanslovsmidler og fondsmidler sikrer et enormt løft i museets tilbud.

Ifølge museets egen normering anvendte museet lønmidler for knapt 1,5 mio. kr. på udviklingsprojekter i 2021.

Delprojekter støttet af Nordea-fonden (projektet "Landskab i Fællesskab"):

NF01: Mødestedet

Dørene blev i juni slået op til det færdige mødested, hvor alle museets gæster har startet deres besøg på Øhavsmuseet. Det gælder både dem, der har besøgt Øhavsmuseet for at opleve særudstillingen "Mærk dig selv" og dem, der har oplevet lokalerne i forbindelse med afholdte events. Alt fra talks, festival, politisk debat, undervisning, seminar og koncert har skabt liv i huset. Det har været en stor glæde at se, hvordan den stemning, vi gerne har ville skabe, har indfundet sig, og hvor positivt vores gæster har taget imod dette rum. I 2022 er opgaven forsat at fylde huset med liv og løbende justere på rummet muligheder, da en opstart, altid kalder på visse justeringer, efter at huset er i brug. Dette er der heldigvis midler til i 2022.

NF02: Oversvømmelsesmodel

Modellen er 100 % færdig og fungerer til store glæde for alle vores gæster. Fra 25.-27. oktober var Enzo Fiondella og en medarbejder på museet for at lave et fuldt serviceeftersyn af hele modellen. Projektet er dermed afsluttet.

NF03: Klub Ø

Den 18. november genoplivede vi Klub Ø med arrangementet Fællesspisning og fortælling på Øhavsmuseet. Kort efter blev Danmark delvist lukket ned igen! Klubben har nu 51 medlemmer og vi har offentliggjort et fuldt program for 2022 med fire arrangementer, fordelt med 2 i foråret og 2 til efteråret. Arrangementerne fordeler sig med arrangementer for henholdsvis voksne eller både børn og voksne sammen.

NF04: Broen

NF04 har i 2021, med accept fra Nordea-Fonden, skiftet form. Vores øgede mængde erfaringer i 2020 og 2021 har vist os, at Virtual reality ikke ville have den bredde vi kunne ønske os, da det kun var få ad gangen der ville kunne bruge mediet. Derudover var vi bekymrede for en stor mængde vedligehold af sårbar teknik.

I stedet for har vi igangsat arbejdet med NF04 *Broen*. Dette er arbejdstitlen på en samling af installationer. Vi skaber fire formidlingspunkter der danner bro mellem inde og ude. De er fordelt mellem tre punkter i Mødestedet: Et punkt der indeholder runestenen Aslakr, en aktivitetsinstallation, der relaterer til en

udendørsaktivitet, og et formidlingspunkt, der tager den gæst i hånden, der lige er kommet ud fra udstillingen, med en "landskabs-bon" i hånden. Sidste punkt i "Broen" er et punkt lige uden for museet, der er umiddelbart tilgængeligt for alle. Det udendørs element vil have en lyttestation monteret i en stor træstamme. Lyttestationen giver smagsprøver på vores forskellige trædesten og i stammen er skåret figurer der relaterer til de forskellige fortællinger. Samtidig fungerer stammen som siddemøbel og samlingssted.

NF05: Sjælerejser

Delprojektet er fuldført.

NF06: Cykelture

Tilbuddet tages i brug i sommeren 2022 og består af et papirkort til cyklende børnefamilier, der leder rundt på fem forskellige ruter omkring Faaborg. Ruterne fokuserer på at vise især herregårdene og slottenes historie og udvikles i samarbejde med Dansk Cyklistforbund.

NF07a: Trædesten - Under Isen

Delprojektet er fuldført.

NF07b: Trædesten - Svanninge Bakker

I oktober åbnede museet sammen med Sydfynske Alper Sti- og Sporbyggere og Naturstyrelsen Fyn MTB-sporet MammutTrail. Sporet indgår i et større kompleks af MTB-spor og aktivitetsområder, og fortæller gennem lyttestationer om de første mennesker der kom til området lige efter sidste istid. Trædestenen kan bruges af såvel cyklister som vandrere og ryttere.

NF07c: Trædesten - Kaleko Mølle

Tilbuddet består af to elementer: en vandaktivitet med lyttestationer, der fortæller vandets historie, og et mikroeventyr (udforskning på egen hånd), en kort og en længere vandrerute langs vandet fra Kaleko Mølle til Faaborg Havn. Trædestenen blev indviet i december 2021.

NF07d: Trædesten - Sollerup

"Projektet "Porte i Tiden" er en audiowalk i Sollerup Skov og ved Arreskov Sø, og laves i samarbejde med Naturstyrelsen. Projektet består af 9 lyttestationer med 4 spor. Projektet gennemgik i 2021 modning og udviklingsproces samt udvælgelse af eksterne samarbejdspartnere. Projektet var ca. 30% færdigt ved udgangen af året, og det forventes lanceret i påsken 2022.

NF07e: Trædesten - øerne Lyø, Avernakø, Bjørnø

Tilbuddet består af tre formidlingsspor i form af lyttestationer, ét på hvert af øerne; Lyø, Avernakø og Bjørnø, samt på eller ved færgerne til øerne. Trædestenen følger tidsplanen og indvies i sommeren 2022.

NF08: Snorkling for alle

Tilbuddet blev færdigt og var gennem sommeren 2021 særdeles populært hos familierne. Der er stor interesse for familierne for at komme ud og opleve det kystnære farvand på en ny måde.

NF09: Stammebåden

Tilbuddet blev indviet i sommeren 2021, og har igennem sæsonen været næsten helt udsolgt. Der er meget stor interesse for at komme ud og opleve vandet på denne måde, og vi kan allerede nu se at brugerne spænder over såvel børnefamilier som voksne. Kernen i tilbuddet er helt gennemsigtige kajaker/kanoer,

som man kan se hav og havbund igennem. I forbindelse med tilbuddet har to instruktører været på instruktøruddannelse ligesom en af museets formidlere, der allerede er erfaren kajakinstruktør, afvikler en del af turene. Tilbuddet er færdigudviklet.

NF10 Undervisning

Dette projekt bliver til i et partnerskab med Faaborg-Midtfyn kommune og vil blive en del af kommunens "Den Kulturelle rygsæk" for alle indskolingselever. Det betyder at alle elever i 1.-3.kl. i både folkeskoler og friskoler besøger udstillingen Mærk dig selv med deres lærer og en formidler fra museet. Der blev i slutningen af 2021 nedsat en arbejdsgruppe bestående af en folkeskolelærer, en afdelingsleder på en af kommunens skoler, to koordinatore fra kommunen og museumsinspektør Mette Broch Jacobsen. Arbejdet med at kvalificere det forløb eleverne skal igennem er nu i gang og skal afsluttes inden sommerferien. Første hold elever vil besøge museet i efteråret 2022.

NF11: Kystakademiet

Tilbuddet er igangsat, og i september og oktober 2021 gennemførte 12 kursister det første kursus. Uddannelsen er udviklet og udbydes i samarbejde med Trente Mølle Naturskole. Deltagerne kom fra hele landet, og i forbindelse med uddannelsen deltog såvel lokale børnehavebørn som frivillige deltagere. Tilbuddet er færdigudviklet, og udbydes igen i efteråret 2022.

NF12: Vi ruller ud

Tiltaget blev ca. 90 % færdigt. Tiltaget er eldrevet varebil, som er rygraden i infrastrukturen mellem de forskellige delprojekter i det fri. Bilen er indrettet og opbygget indvendig samt beklædt udvendig. Bilen kom i brug i sommeren 2021. Der mangler en permanent ladestander og indkøb af det sidste inventar.

NF13: Specialkurser

Opstart i foråret 2022.

NF14: Kommunikation

Fra strategisk planlægning – til løbende eksekvering. Sådan lyder overskriften for 2021. Åbningen af Øhavsmuseet og ture ud i det fri var det store fokus i 2021. En relancering af Klub Ø, der var forsøgt lanceret lige før den første corona-nedlukning var også del af årets hovedbudskaber. Åbningen betød også at vi opnåede omtale af både de mange tiltag i det fri og af ambitionen med det nye museum i nationale medier. Mod årets slutning blev fokus skærpet på at evaluere på den megen data, vi fik høstet gennem året og som gav unik indsigt, der fremadrettet skal anvendes i planlægning af kommunikationsindsatser.

NF15: Årsmøder

Sammen med Kulturregion Fyn planlagde vi i 2021 det første årsmøde. Det fik titlen "Kultur i Natur" og ambitionen var at samle fynske aktører, der beskæftiger sig med spændingsfeltet mellem kulturformidling og naturformidling. Et seminar blev planlagt med eksterne oplægsholdere, workshop og tid til netværk mellem deltagerne, og vi oplevede en stor interesse for denne dag. Corona-nedlukningen betød dog, at selve afviklingen blev skudt til 26. januar 2022.

NF16: Evaluering

I 2021 kom evalueringen i gang, idet vi efter aftale med Nordea-fonden og deres rådgiver valgte at købe Seismonaut ind til at lave evalueringer af de forskellige delprojekter hen over en periode fra sommer 2021 til sommer 2022 med en afsluttende præsentation. Seismonaut tager udgangspunkt i en såkaldt forandringsteori, hvor der er fokus på de effekter, vi ønsker at skabe på såvel individ som samfundsniveau.

Vurdering af delprojekterne / effekt (tekst sendt til Fonden i februar 2022)

Målopfyldelse

- Langt de fleste indsatser (til brugerne og støtteindsatser) er lanceret: Mødestedet, tidsmaskinen, trædesten i det fri (her er 2 af 4 færdige), aktiviteter i det fri (her mangler cykelture). Undervisning kommer først senere i år; det samme gælder korte kurser og VR, der har ændret form og indhold efter aftale med jer i Fonden.
- KlubØ bliver relanceret nu i forbindelse med sæson 2022. Har været noget COVID udfordret jf. tidligere statusindsendelser.
- Der er i forskellig grad samarbejde/partnerskab med omkring 10 offentlige institutioner, 10 foreninger eller selvejende institutioner og 5 private virksomheder.
- Omkring 20.000 gæster har benyttet tilbud, der er en del af projektet, i 2021, og vi er fortrøstningsfulde i forhold til samlet set at nå tæt på ansøgningens mål med udgangen af 2022
- Vi oplever at nå mange gæster i konstellationen flere generationer, forældre og børn eller bedsteforældre og børnebørn, og på den måde skaber vi fællesskab. Antallet af gæster afspejler, at vi trækker fra et stort opland og kan på den måde med vores samlede buket af tilbud inde og ude inspirere til en ny måde at se natur og kultur på. Lokalt er vi hurtigt blevet etableret som en ny stolthed, og mødestedet har været ramme om flere store arrangementer. Alt dette vender vi tilbage til mere struktureret i evalueringen.

Udfordringer

- Udfordringerne med at få KlubØ i gang (COVID-udfordring) har særligt ramt os i forhold til at etablere partnerskaber med lokale, kommercielle virksomheder (som i forvejen var COVID-udfordret) og i forhold til at skabe det mere stabile fællesskab med lokale borgere. Her er vi fortrøstningsfulde i forhold til 2022.

Læringspunkter

- Vi har været meget glade for at køre evaluering i processen, da det giver os mulighed for allerede nu at tilpasse nogle af vores tilbud i museet på havnen såvel som i det fri. Det handler om målgruppetilpasning, at overveje hvad der er til grupper og optimering af "prepping", dvs. at vise, hvad gæsten kan opleve, da vores koncept er nyt for mange.
- Projektet er af central strategisk betydning for hele museet, da det er en uundværlig del af et "løft" af hele museet målt på antal gæster, nye tilbud mv. hen over perioden 2020-2022. Det betyder, sammen med COVID-forsinkelser, at vi oplever en "ketchupeffekt" med udrulning af rigtig meget fra sommer 2021 til den kommende sommer og dermed en massiv læring om målgrupper og synergier. Dvs. en proces, der har været alt andet end jævn.
- COVID har givet gevaldige udfordringer de første 2 år, men har også givet os en god evne til at tænke processer om og en glæde og stolthed over at kunne gennemføre.

Forankring

- Museet på havnen med mødestedet og de mange tilbud udendørs, der allerede starter ved museet, er fra starten blevet en stor stolthed lokalt politisk og blandt turisterhverv og mange almindelige borgere. På den måde er projektet nærmest allerede blevet en del af områdets (nye) DNA; også fordi det åbner i en tid, hvor der arbejdes med ansøgning til Unesco om certificering af Øhavet som Geopark og udvikling af Destination Fyn i forhold til vandreturisme og MTB.
- Vi anvender mødestedet til etablerede events (svampefestival mm.) og dermed knytter vi det nye sammen med det lokale, foruden at vi arbejder på at gøre KlubØ til en succes.
- Regionalt anvendes vi som ramme om seminar møder mm., når tematikken er kultur i natur, samarbejde om outdoor mm.

Generel status

Vi er meget glade for at være nået til en fase i projektet, hvor vi, som nævnt, oplever en "ketchupeffekt" og i øvrigt en evne til at kunne løse de enkelte delopgaver i projektet, da vi nu har fået en erfaring og kompetencer som organisation i forhold til målgruppeidentifikation, fast formidling i det fri mm. Vi mener også, at vi er blevet gode til at være *en lærende organisation*. Vi ser derfor med forventning og fortrøstning frem til det sidste projektår her i 2022.

Udstillingen Mærk dig Selv støttet af finanslovsmidler

Udstillingen i det nye Øhavsmuseum kunne åbne dørene d.18.6. 2021 og allerede frem til årsskiftet har over 10.000 gæster besøgt udstillingen. Museet har med denne udstilling taget et modigt valg om at afprøve helt nye former for formidling. Derfor er det også vigtigt for os at følge op med evaluering for at blive klogere. Noget af denne evaluering vil også føre til forskellige justeringer hvilket er muligt i denne situation hvor udstillingen står i en periode på minimum tre år. Evalueringerne i 2021 er lavet af Seismonaut og Kulturministeriets brugeranalyse som Gallup står for.

En af de ting vi har erfaret, er at den meget anderledes form kræver en forventningsafstemning med vores publikum. Vi har derfor fået lavet en lille film, der nu ligger på vores hjemmeside og giver kommende gæster mulighed for en lille forsmag på udstillingen.

Derudover er vi i gang med at tilføje en "ekspert-fortælling" ved hver genstandsmontre og en folder til gæsterne der giver et ekstra lag af viden til dem der ønsker det – eller som en forlængelse af besøget når man kommer hjem.

Danske Landskaber mellem fortid og fremtid

I juni afsluttedes projektet Fortidens og fremtidens landskaber, en vandrestilling som har været afholdt sammen med Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning på Københavns Universitet. Vandrestillingen, en interaktiv væg, som fortæller om menneskets forandringer af landskabet de sidste 250 år og giver mulighed for at møde forskellige aktører (godsejer, bonde mm.) knyttet til disse landskaber, er nu opsat på Kaleko Mølle. Vandrestillingen var stillet op på otte lokaliteter på Fyn, Sjælland og i Jylland.. Pga. Covid måtte 3 steder opgives. Ca. 17.000 personer har set den. Nordea-fonden støttede museet i forhold til projektet, og Københavns Universitet fik støtte fra Realdania. Derudover indgår midler fra Collective Impact og de to parter egenfinansiering.

Udvikling af udstillingerne i Arresten

Museet er gået i gang med det forberedende arbejde til at udskifte udstillingerne i Arresten med helt ny formidling om ret og straf. Temaerne omkring arresten og byretten har den store styrke, at de er en spændende blanding af både historiske og nutidige temaer, der i den grad er relevant for mennesker i dag. Vi arbejder ud fra temaet ”retsfølelse” som det overordnede emne:

En stor styrke ved Arresten er, at der ikke er en barriere i forhold til viden. Vi oplever at mange mennesker føler, at det er et emne, de mestrer, fordi de instinktivt har en mening om, hvad der er ret og rimeligt. Det er netop også denne umiddelbare retfærdighedsfølelse, vi inddrager, når vi beder borgere om at fungere som domsmænd i vores retssystem. De skal ikke vide en masse om jura, ligesom den juridisk skolede dommer, men derimod komme med deres egne holdninger. Mange politikere henviser også til ”den almene retsfølelse” når de arbejder med at ændre eller udarbejde love. Det er altså utrolig interessant, hvordan vi som borgere i det danske samfund forholder os til ret og straf, og derfor helt oplagt at tage som udgangspunkt for en ny permanent udstilling i en bygning der rummer arrest og byret – de steder hvor alle sager starter.

Vi ønsker på ingen måde at fremelske specifikke holdninger. Vi ønsker at lave en udstilling, der hjælper vores gæster til at blive klar over deres *egne* holdninger. I denne sammenhæng ønsker vi, at de oplever, at det er et felt med store dilemmaer, især når man ikke blot reagerer på en overskrift, men får den større sammenhæng. Det vi kunne kalde forskellen på uoplyst eller oplyst retsfølelse. Vi ønsker at give eksempler på, hvor vores holdninger kan have bund i den historiske udvikling inden for ret og straf. Det gør vi ved at lade nutidige og historiske eksempler optræde side om side igennem udstillingen i forbindelse med mange forskellige temaer.

LEDELSESMÆSSIGE OPGAVER OG MÅLSÆTNINGER

Den vigtigste målsætning for 2021 var en vellykket åbning af det nye museum på havnen. Det var derfor en stor glæde og tilfredsstillelse for alle på museet at opleve de hektiske, men også spændende dage omkring åbningen i uge 24 og den første sæson med den store interesse fra turister og lokale.

Åbningen har rent økonomisk betydet, at museets bæredygtighed er blevet betragtelig forbedret. Derfor kunne ledelse og bestyrelse i september 2021 beslutte en ambition om at gå efter et balanceret budget allerede i 2022. Museet har lige siden adskillelsen mellem de fusionerede museer på Langeland og i Faaborg i 2015 lidt under et budget, der reelt ikke balancerede, men var afhængig af udviklingsmidler til at dække løn til fastansatte. Samtidig besluttede ledelse og bestyrelse at nedlægge en særlig udviklingsenhed i organisationen, der var vigtig i perioden 2020-2021, da det nye museum i Frølageret skulle etableres og Landskab i Fællesskab skulle gå fra ansøgning til igangværende projekt. Endelig blev driftsopgaver lagt ind under de to afdelinger: afdelingen formidling og salg samt afdelingen kulturarv. Den første drifter alle udstillingssteder og den sidste museets kontorer og værksteder mv. I banegården. Hen over årsskiftet 2020 / 2021 arbejdede museet sammen med Seismonaut om en forretningsplan for et fuldt udbygget museum på Faaborg Havn. Kommunen havde besluttet at ville have en sådan plan, som museet selv har finansieret. Planen er meget lovende og viser et ret stort potentiale. 50.000 gæster inde i museet og endda 70.000 gæster, hvis store udviklingsprojekter i Tulipbygningen på havnen og på Faaborg Museum også realiseres. Driften vil balancere ved det fulde potentiale. Planens formål var dels at "berolige" kommunen i forhold til driftsbudget og dels at tjene som kvalificering over for kommende investorer / fonde til det fuldt udbyggede museum.

Med udvidelsen af museets virke blev det nødvendigt med nyansættelser. I maj 2021 ansatte museet en administrativ medarbejder (bogholder), Lene Hindsgaul, der også løser opgaver knyttet til bookning mv. Og er placeret i formidling og salg. Der blev også ansat ekstra timelønnede, sæsonansatte.

Arbejdet med at skabe en forbedret forskningsstrategi og en strategi, der omhandler koblingen mellem museets arkæologiske arbejde og de øvrige opgaver (formidling mv.) er udskudt til 2022. Der blev dog skabt et omfattende strategisk dokumentmateriale i regi af samarbejdet Arkæologi Sydfyn. Kvalitetsvurderingen med møde i september og rapport i december 2020 er ikke afsluttet. Formentlig pga. Travlhed i Slots- og Kulturstyrelsen.